

ЕЪКЕЪН (-ух//ор-ох) атлы, сүвари — наездник, всадник.

ЕЪКНУТ1 атсыз — без коня, без лошади.

ЕЪКЛА 1) атлы — наездник, всадник. □ Еъкла амдар (Н) атлы адам — верховой, конный; 2) атла — с конем, с лошастью.

ЕЪШ1 (-ур-ух) алма — яблоко.

ЕЪШ1ЛУГЪ алма багы, алмалыг — яблоневого сад.

ЕЪШ1НАХОД бот. алма ағачы — яблоня.

ЕЪШ1Т1 межд. тфу! (ијрәнәркән) — фу! (отвращение).

Й

ЙА ја, јахуд — или, либо.

ЙАБА (-ух//ох) јаба — вилы. □ Даьмирин јаба дөмир јаба — железные вилы. Дурутун йаба ағач јаба — деревянные вилы.

ЙАБУДА авара, вејл — шалопаи, шатун, бродяга.

ЙАВАН гуру, гуру јемәк — сухая еда.

□ Йаваншум гуру чөрәк — сухой хлеб.

ЙАВАНЛУГЪ узун мүддәт гуру јемәклә доланмаг — долго жить (питаться) всухомятку.

ЙАВАНШ1УМ гуру чөрәк — сухой хлеб.

ЙАВАШ јаваш — тихо, медленно, тихий, медленный.

ЙАВАШБАКСУН јавашымаг — утихать, затихать.

ЙАВАШБЕСУН јавашытмаг — делать тихим, замедлять.

ЙАВАШ-ЙАВАШ јаваш-јаваш — медленно, постепенно, потихоньку.

ЙАВАШЛУГЪ јавашлыг — медленность, медлительность.

ЙАВАШДЖА јавашча — тихонько, медленно, осторожно.

ЙАГЪИ (-ух//й-ох) јагы, дүшмән — враг, противник.

ЙАГЪИНЛУГЪ см. Агълалугъ.

ЙАГЪЫН јәгин — наверно, наверняка.

ЙАД јад, өзкә — чужой, чуждый, посторонний.

ЙАКЪ (-ур-ух) јол — дорога, путь. □ Зидоун йакъ дөмир јолу — железная дорога. Йакъ саксун јол салмаг, јол дүзәлтмәк — проложить дорогу, строить дорогу. Йакъа таштун јола апармаг — уживаться, жить мирно (с кем-н.). Йакъа бафтун јола дүшмәк — отправиться, пуститься в путь. Йакъа бастун јола салмаг — отправить, посылать. Йакъ

беьгъсун јолуну көзләмәк — ожидать (кого-н.). Йакъ чловакал јол кечән, јолдан өтән — прохожий, проезжий.

ЙАКЪЛАХСУН см. Йакъсаксун.

ЙАКЪСАКСУН јол чәкмәк — прокладывать дорогу.

ЙАЛ1 (Н) јал — грива. □ Еъке йал ат јалы — конская грива.

ЙАЛ2 јал (ит, догуз үчүн һазырланан дуру јемәк) — жидкая пища, месиво (для собак, свиней).

ЙАМАЛУКЪ јамаг — заплатата, латка. □ Йамалукъ бастун јамаг салмаг — заплатать, класть заплату.

ЙАМАЛУКЪБЕСУН јамамаг, јамаг вурмаг — чинить, починить, класть заплату.

ЙАМАН јаман, пислик — зло.

ЙАМАНЛУГЪ јаманлыг — зло.

ЙАМАНЛУГЪБЕСУН јаманлыг етмәк, пислик етмәк — причинить зло.

ЙАМАДЖ (Н) (-хо) јамач — склон горы, откос.

ЙАН1 биз — мы.

ЙАН2 см. Тлоьгъ.

ЙАНВАР јанвар — январь. □ Йанварин ми јанвар шахталары, јанвар сојуглары — январские морозы, январские холода.

ЙАПУШКЪАН јапышган, клеј — клей.

ЙАРА (-ух//ох) јара — рана, язва.

ЙАРАГЪ (-ух//хо) силаһ, јараг — оружие.

ЙАРАЙИШСУН (Н) см. Зересун.

ЙАРАЛАЙИШАКСУН (Н) см. Йаралубаксун.

ЙАРАЛУ јаралы — раненый.

ЙАРАЛУБАКСУН // ЙАРАЛАЙИШАКСУН (Н) јараланмаг — быть раненым.

ЙАРАЛУБЕСУН // ЙАРАЛАМИШБЕСУН (Н) јараламаг — ранить, поранить.

ЙАРАХЛУ (-ох//ор-ох) јараглы, силаһлы — вооруженный.

ЙАРАШУГЪ (Н) јарашыг; көзәллик — красота; убранство.

ЙАРАШУГЪЛУ (Н) јарашыглы, гәшәнк — красивый, изящный; убористый.

ЙАРАШУГЪНУТ1 1) јарашыгсыз — некрасивый; 2) низамсыз — беспорядочный.

ЙАРАШУГЪСУЗ см. Йарашугънут1.

ЙАРИ см. Хъиь.

ЙАС (-ур-ух) јас, матәм — траур.

а) ош

ЙАХ бизэ—нам.

ЙАХНИ см. Ахар.

ЙАХШУЛУГЪ јахшылыг—доброта, доброе дело.

ЙАХШУЛУГЪБЕСУН јахшылыг етмэк—делать добро.

ЙАБЙ (Н) см. Къарижлогъул.

ЙАБЙЛАГЪ (-хо) јалаг—эйлаг, летнее пастбище.

ЙАБЙЛУГЪ јајлыг—платок.

ЙАБЙНАКІ (Н), ЙЕНКІ (В) бизим үчүн, биздән өтрү—для нас, ради нас.

ЙАБЛЛИ јаллы (рэгс)—хороводная пляска. □ Йаблли тайсун јаллы ојнамаг, јаллы кетмэк—плясать хоро-водом.

ЙАБНИ јә'ни—то есть, значит, а именно.

ЙАБШ (-ур-ух) јаш—возраст, год. *Абйел пла иабштлабне* ушағын ики јашы вар—ребенку два года.

ЙАБШИЛ јашыл—зеленый.

ЙАБШИЛЛУГЪ јашыллыг—зелень, растительность.

ЙАБШЛУ см. Аьгьил.

ЙАБГЪАБР (м-ух// -хо) јәһәр—седло.

ЙАБГЪАБРБЕСУН јәһәрләмэк—седлать, оседлать.

ЙАБГЪАБРНУТІ јәһәрсиз—без седла.

ЙАБГЪАБРРУ јәһәрли—оседланный.

ЙАБСУЗ см. Клонджлүхнуті.

ЙЕДИЙАБР (Н) јадикар—на память. □ Йедийабр тастиун јадикар вермэк—дать на память.

ЙЕЗНА (-ух// -ох) језнә, күрәкән—зять.

ЙЕЙИН см. Усум//усун.

ЙЕКАБ (Н) см. Кала.

ЙЕКАБ (ух// -ох) јејә—напильник.

ЙЕКЪ (Н) см. Екь.

ЙЕКЪЛА (Н) см. Екъла.

ЙЕКЪНУТІ (Н) см. Екънуті.

ЙЕКЪСУЗ см. Екънуті.

ЙЕМ см. Укун.

ЙЕМИШ см. Гуьндааруь.

ЙЕНКІ (В) см. Йабйнакі.

ЙЕРИШ (Н) см. Лаьнк.

ЙЕСИР (-ух// -хо) эсир—плен, пленник, пленница.

ЙЕТИМ//ЙЕТУМ (-хо// -ух) јетим—сирота. □ Йетим мандесун јетим галмаг—осиротеть, остаться сиротой.

ЙЕТИМЛУГЪ јетимлик—сиротство.

ЙЕТМИШ (Н) см. Хибкьовици.

ЙЕТМИШБИПІ (Н) см. Хибкьобипецце.

ЙЕТМИШВУЙ (Н) см. Хибкьовуецце.

ЙЕТМИШВУЪГЪ (Н) см. Хибкьовуъгъецце.

ЙЕТМИШХЪО (Н) см. Хибкьохъоецце.

ЙЕТМИШМУГЪ (Н) см. Хибкьомугъецце.

ЙЕТМИШПАЪ (Н) см. Хибкьоплаецце.

ЙЕТМИШСА (Н) см. Хибкьосаецце.

ЙЕТМИШУЪХЪ (Н) см. Хибкьоуъхъецце.

ЙЕТМИШХИБ (Н) см. Хибкьехибецце.

ЙЕТУМ (В) см. Йетим.

ЙЕШИКІ јешик—ящик.

ЙЕШМАГЪ мн. нет, уст. јашмаг—часть головного платка, которым женщины закрывали лицо—лицевая повязка у женщин на Востоке.

ЙОЛДАШ (-ух// -хо) јолдаш—товарищ, друг, спутник. □ Йолдашлугъ јолдашлыг, достлуг—дружба, товарищество.

ЙОНДЖА (-ух// -ох) бот. јонча—клевер.

ЙОНДЖАЛУГЪ јончалыг—место, засеянное клевером.

ЙОРГЪА јорга—иноходец. □ Йоргъа екь јорга ат—конь-иноходец.

ЙОХА (Н) см. АчІам.

ЙОХСА јохса, мәкәр, јаннки—иль, или.

ЙОХУШ јохуш—подъем.

ЙОХУШЛУГЪ јохушлуг—возвышенное место.

ЙОБМИШАБН (Н) бот. јемишан—боярышник.

ЙОБМУЪШ (Н) см. Гуьндааруь.

ЙУ (В) јумушаг—мягкий.

ЙУМБУРУГЪ јумруг—кулак.

ЙУБК см. Хел.

И

И (Н) 1) ешитмэк—слышать; 2) сәс—слух.

ИБАКСУН ешитмэк—слышать.

ИГЪАРИБАЛО (В) см. Егъарибало.

ИГЪАРИБЕСУН (В) см. Егъарибсун.

ИГЪАРИБИ (В) см. Егъариб.

ИГЪАРИКІАТІ (В) (-ух) шорба, суп—суп.

ИГЪАРИХ (В) см. Егъарих.